

REGULERINGSKOMMISSIE VOOR ENERGIE IN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

Studie

STUDIE-20121119-04

**betreffende de invoering van een progressieve tarifiering
zoals voorgesteld door de CWaPE in haar studie van
16 juni 2010**

**Opgesteld in toepassing van artikel 30bis §2 van de
ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van
de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest**

19 november 2012

Inhoudsopgave

1	Juridische grondslag.....	3
2	Inleiding.....	4
3	Implementatie van de progressieve tarifiering	4
3.1	Principe van de CWaPE	4
3.2	Juridische analyse en bevoegdheid.....	4
3.2.1	Huidige situatie	4
3.3	Overdracht van de tariefbevoegdheid	5
3.3.1.	Andere denkpistes.....	6
4	Analyse en ontwikkeling.....	6
4.1	Algemeen overzicht van de tariefstructuur	6
4.1.1	Het energiedeel (commodity)	6
4.1.2	De distributiekosten.....	6
4.1.3	De transportkosten	7
4.1.4	De federale en regionale taksen en toeslagen.....	7
4.2	Werkhypothese.....	8
4.2.1	Aardgas	9
4.2.2	Elektriciteit.....	10
4.3	Mogelijke reactie van de leveranciers	22
4.3.1	De progressiviteit van het tarief bevorderen	22
4.3.2	De progressiviteit van het tarief beperken	23
5	Conclusies.....	25
5.1	Sociale en REG-gevolgen.....	25
5.2	Gevolgen voor de netbeheerder	25
5.3	Gevolgen voor de leveranciers.....	26

I Juridische grondslag

Krachtens artikel 30bis §2 van de elektriciteitsordonnantie is BRUGEL belast met de volgende opdrachten: “op eigen initiatief of op vraag van de Minister of de Regering, het uitvoeren van onderzoeken en studies of het geven van adviezen betreffende de elektriciteits- en gasmarkt.”

Via de Regeringscommissaris die zetelt in de Raad van Bestuur van Brugel heeft de Minister die bevoegd is voor energie in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, Brugel belast met het uitvoeren van een studie over de invoering van een progressieve tarifiering in het Brussels gewest.

Deze vraag werd genoteerd in de notulen van de Raad van Bestuur van Brugel van 8 juni 2012.

Met dit document beantwoorden we deze vraag.

2 Inleiding

Op verzoek van de Minister, heeft de Waalse Commissie voor Energie op 16 juni 2010 een voorstel gepubliceerd betreffende de “progressieve tarifiering.”

De definitie luidt als volgt: “onder progressieve tarifiering moeten we een tarifiering verstaan die voor een bepaalde tariefformule leidt tot een gemiddelde kost van de kWh die stijgt naarmate het totale jaarlijkse verbruik toeneemt. Deze situatie komt momenteel niet voor en aan de huishoudelijke afnemers wordt een degressieve tarifiering voorgesteld (de gemiddelde kost daalt naarmate het jaarlijkse verbruik stijgt).”

Dit advies heeft tot doel om, op basis van het voorstel van de CwaPE, een invoering van een dergelijke tarifiering in het Brussels gewest te beoordelen en de verschillende mogelijke gevolgen ervan te meten. De sociale en de REG-impact worden onderzocht, evenals de gevolgen van een dergelijke maatregel voor de netbeheerder en de energieleveranciers.

3 Implementatie van de progressieve tarifiering

3.1 Principe van de CWaPE

De implementatie van een progressieve tarifiering, zoals beschreven in het voorstel van de CWaPE, bestaat erin een ODV te creëren voor de netbeheerder. Deze ODV heeft tot doel een jaarlijkse vergoeding toe te kennen (100 € op het totale bedrag van de factuur) aan de huishoudelijke afnemers laagspanning, onafhankelijk van de gezinssamenstelling.

De kost van deze maatregel wordt gecompenseerd door het bedrag van de proportionele term in de tarieven van de netbeheerder te verhogen.

In de praktijk kent de netbeheerder aan elke leverancier een bedrag toe dat overeenstemt met het geheel van leveringspunten laagspanning in de respectieve portefeuilles van elke leverancier.

De leveranciers keren dit bedrag uit aan al hun klanten. Ter herinnering, de benaming van deze vergoeding moet duidelijk zijn, opdat de verbruiker deze vermindering van de factuur niet zou beschouwen als een korting die door de energieleverancier wordt toegekend.

Sinds 2010 en de publicatie van het voorstel van de CwaPE is de energiecontext sterk geëvolueerd en de geplande overdracht van de tariefbevoegdheden naar het gewestelijke niveau komt dichterbij, maar is vandaag nog geen realiteit.

3.2 Juridische analyse en bevoegdheid

3.2.1 Huidige situatie

De huidige distributienettarieven gelden tot 31 december 2012. Voor de volgende reguleringsperiode werd er geen tariefmethodologie goedgekeurd en de federale regulator heeft geopteerd voor een verlenging van de bestaande tarieven voor de jaren 2013 en 2014 (zie beslissing van de CREG van 26 april 2012 betreffende de verlenging van de distributienettarieven van de CVBA Sibelga).

Zolang een speciale wet de tariefbevoegdheden niet overdraagt naar de Gewesten, blijft de CREG bevoegd in het domein van de distributietarieven.

Een aanvraag tot tariefwijziging zou kunnen worden ingediend bij de CREG op basis van artikel 18¹ tot wijziging van artikel 12 quater §2 van de wet van 1999 en artikel 16² tot wijziging van artikel 12bis §8, 9° van de wet van 1999.

Deze wetgeving verplicht de CREG echter niet om de ingediende aanvraag tot tariefwijziging goed te keuren.

Brugel is van oordeel dat, in de huidige juridische context, de implementatie van een progressieve tarifiering niet eenvoudig te organiseren is en dat de kans groot is dat de aanvraag tot tariefwijziging door de CREG wordt geweigerd. Bovendien zou, in de veronderstelling van een invoering van de progressieve tarifiering en de verwerping van een compenserende tariefverhoging door de CREG, de financiële last voor de distributienetbeheerder zeer groot zijn en zware gevolgen kunnen hebben voor de resultaten van de toekomstige boekjaren van de Brusselse distributienetbeheerder.

De invoering van een progressieve tarifiering zou pas kunnen overwogen worden na het einde van de periode van bevrozing van de distributietarieven en na de overdracht van de tariefbevoegdheden naar de Gewesten.

3.3 Overdracht van de tariefbevoegdheid

Na de overdracht van de tariefbevoegdheden naar de Gewesten, zoals voorzien door het akkoord van de federale regering, zal de Brusselse wetgeving en meer bepaald de elektriciteitsordonnantie³ moeten worden aangepast, ongeacht of de progressieve tarifiering al of niet wordt toegepast. Deze wijzigingen van de teksten zouden Brugel de noodzakelijke bevoegdheden moeten verlenen om de modaliteiten voor de nieuwe distributietarieven te bepalen.

De bepaling van een tariefmethodologie en de definitie van de na te leven regels voor de gehele tariefprocedure zou relatief veel tijd in beslag kunnen nemen. De overdracht van de tariefbevoegdheid en de goedkeuring van een nieuwe ordonnantie zullen eveneens tijd vergen.

---

¹“als overgangsmaatregel kan de commissie (CREG) de tarieven die bestaan op de datum van de bekendmaking van de wet van 8 januari 2012 [...] verlengen, of elke andere overgangsmaatregel treffen die zij dienstig zou achten ten gevolge van de inwerkingtreding van de voormelde wet tot de goedkeuring van de tariefmethodologie met toepassing van voormelde artikelen 12 en 12bis. Wanneer zij gebruik maakt van deze paragraaf, houdt de commissie rekening met de richtsnoeren van artikel 12 §5, evenals met deze van artikel 12bis, §5.”

² “De commissie past, onverminderd haar mogelijkheid om de kosten te controleren in het licht van de toepasselijke en reglementaire bepalingen, de tarieven van de distributienetbeheerders aan aan alle wijzigingen van openbare, onder andere gewestelijke, dienstverplichtingen die op hen van toepassing zijn, uiterlijk drie maanden na het verzenden door deze beheerders van dergelijk wijzigingen. De distributienetbeheerders maken deze wijzigingen zo spoedig mogelijk over aan de commissie naar aanleiding van de inwerkingtreding ervan.”

³ Ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

De verschillende fasen van de bevoegdheidsoverdracht en de aanpassing van de Brusselse wetteksten kunnen dus een rem zetten op de snelle invoering van de progressieve tarifiering.

3.3.1. Andere denkpijsten

In het kader van haar huidige bevoegdheden, heeft de CWAPE voorgesteld om een ODV te creëren die de vorm van een toeslag zou aannemen. Aangezien de tariefbevoegdheid moet worden overgedragen, zou het beter zijn om de kwestie meer globaal aan te pakken via een negatieve vaste term die direct in het distributietarief wordt geïntegreerd en gecompenseerd door een positieve variabele term. Deze laatste zou een stimulans zijn voor “rationeel energiegebruik (REG)” en zou direct in de eindfactuur worden opgenomen.

4 Analyse en ontwikkeling

4.1 Algemeen overzicht van de tariefstructuur

De energiefactuur is de som van verscheidene tariefcomponenten die we in verschillende categorieën kunnen onderbrengen: energie, distributie, transport, taksen en toeslagen.

De meeste posten van een energiefactuur staan in verhouding tot de verbruikte hoeveelheid energie. Niettemin moet de eindverbruiker, zelfs als hij geen energie heeft verbruikt, bepaalde vaste kosten betalen.

4.1.1 Het energiegedeelte (commodity)

Globaal bestaan de tarieven voorgesteld door de energieleveranciers uit een gedeelte dat in verhouding staat tot het verbruik en een vaste jaarlijkse vergoeding.

De vaste vergoeding kan verschillen van leverancier tot leverancier. In september 2012 kon deze vergoeding variëren van 20 € (incl. BTW) tot ongeveer 90 € per jaar.

We stellen ook vast dat er in de markt aanbiedingen bestaan waarin de vaste vergoeding verschilt in functie van het energieverbruik.

Bovendien zijn sommige tarieven van leveranciers ingedeeld per verbruiksschijf met prijzen die per verbruiksschijf verschillen. Over het algemeen dalen de prijzen naarmate het verbruik stijgt.

4.1.2 De distributiekosten

De distributiekosten weerspiegelen de kosten die verbonden zijn met het gebruik van het distributienet om de energie van het transmissienet naar de eindverbruiker te brengen. Deze kosten worden goedgekeurd door de CREG voor elke reguleringsperiode.

Het bedrag dat de eindverbruiker betaalt, staat in verhouding tot zijn verbruik, behalve voor de kosten die verbonden zijn met de meet- en teleactiviteit, die vast zijn.

In de geldende distributietarieven voor 2012 bedraagt deze vaste term 10,27 € incl. BTW voor een elektriciteitsmeter laagspanning met jaarlijkse opname en 9,53 € incl. BTW voor een gasmeter met jaarlijkse opname.

4.1.3 De transportkosten

De kosten weerspiegelen de kosten die nodig zijn voor het transport van elektriciteit vanaf de productieplaats (elektriciteitscentrale) tot aan het distributienet.

Het te betalen bedrag voor deze post in de elektriciteitsfactuur staat direct in verhouding tot het verbruik.

Voor aardgas zijn de transportkosten inbegrepen in het energiegedeelte.

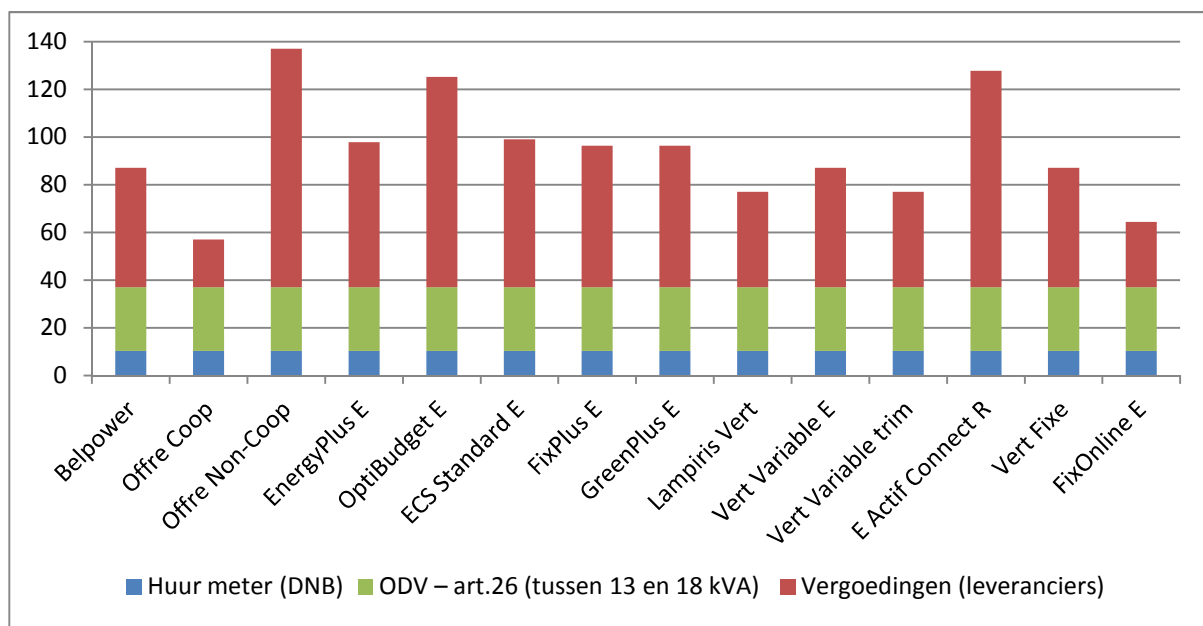
4.1.4 De federale en regionale taken en toeslagen

Alle taken en toeslagen staan in verhouding tot het verbruik van de afnemer.

In het Brussels gewest voert artikel 26 van de elektriciteitsordonnantie van 19 juli 2001 een openbare dienstverplichting in waarvan het bedrag, voor laagspanning, gekoppeld is aan het ter beschikking gestelde vermogen. Dit bedrag is vast en wordt jaarlijks aangepast aan de index van de consumptieprijsen.

De onderstaande grafiek bevat de gecumuleerde bedragen van de vaste termen voor alle aanbiedingen in de Brusselse markt.

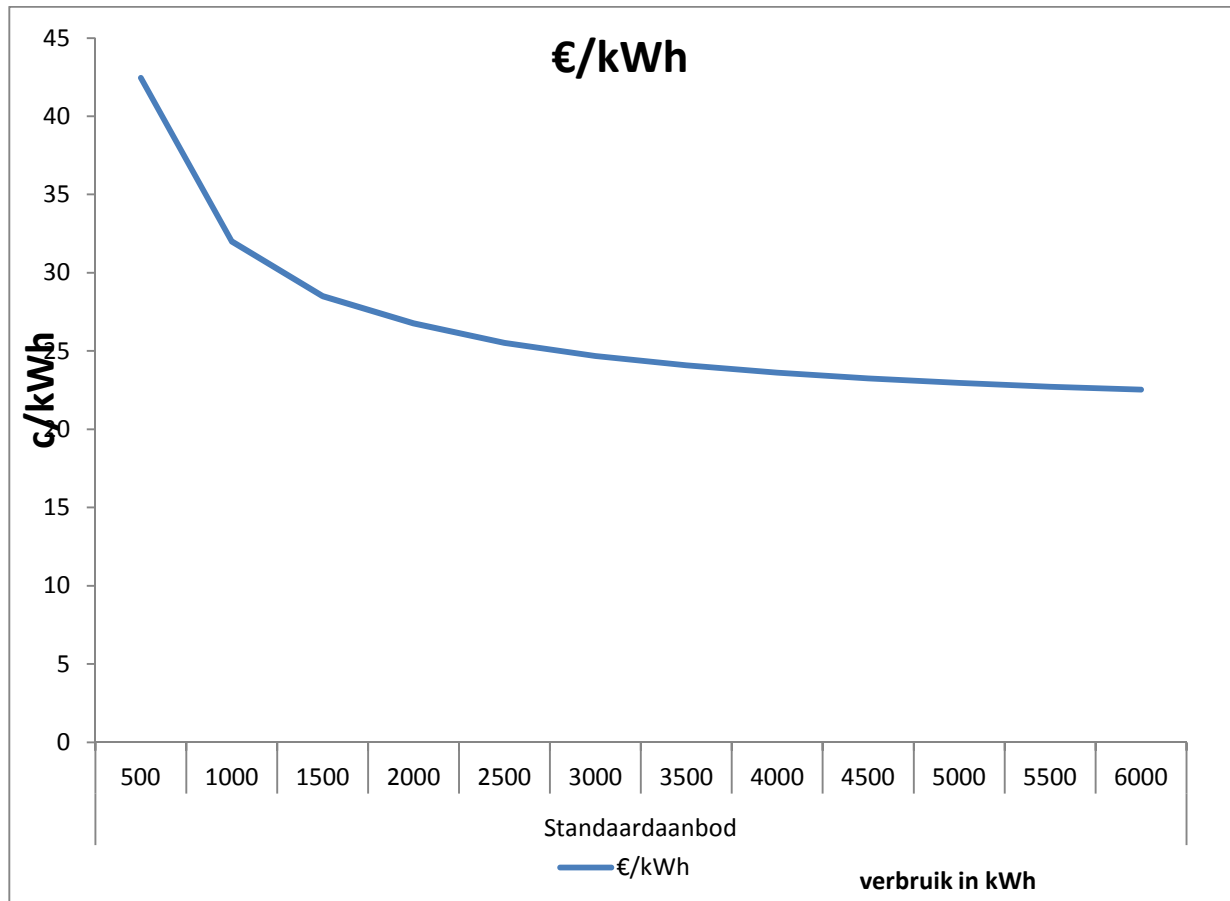
Figuur 1: Raming van de vaste term voor de aanbiedingen in het Brussels gewest

Voor de maand september 2012 stellen we vast dat de globale maximale vaste term iets meer bedraagt dan 120 €/jaar incl. BTW.

De onderstaande grafiek geeft de totale kost van de kWh weer (meter met enkelvoudig tarief) voor het aanbod van de standaardleverancier in het Brussels gewest. We stellen duidelijk een degressiviteit van het tarief vast en een hoge kost per kWh voor een laag verbruik.

Figuur 2 Curve van de totale kost per kWh voor het aanbod van de standaardleverancier in het Brussels gewest

De gemiddelde kost van de kWh (totaal factuur/verbruik) bedraagt 32 c€/kWh voor een verbruik van 1000 kWh. Deze kost bedraagt 26,76 c€ voor een verbruik van 2000 kWh, hetzij een vermindering van ongeveer 16%. Voor een verbruik tussen 2000 kWh en 3500 kWh ligt de gemiddelde kost van de kWh 10% lager.

4.2 Werkhypothese

In haar voorstel voor progressieve tarifiering vermeldt de CWaPE dat de Regering van het Waalse Gewest is vertrokken van het uitgangspunt “dat een progressieve tarifiering zowel een ecologische als een sociale maatregel⁴ is”.

⁴ Voorstel CD-10f15-CWaPE-278 p. 3

Verder in dit document zullen we zien dat de CWaPE dit uitgangspunt had genuanceerd omdat het niet op dezelfde manier kan worden toegepast voor alle energietypes.

4.2.1 Gas

Volgens de CwaPE leidt de invoering van een progressieve tarifiering tot een stijging van de marginale energieprijs.

Verder in dit document zullen we vaststellen dat het toepassen van een ODV op de energiefactuur effectief leidt tot een daling van de energiekost per eenheid (per kWh) voor de kleine verbruikers. Deze daling wordt gecompenseerd door een stijging van deze kost per eenheid voor de grootverbruikers.

Maar sommige gezinnen verbruiken zeer veel aardgas. De gunstige effecten op het energieverbruik zouden een bijzonder negatieve impact kunnen hebben op de “energiebudgetten” en meer bepaald voor de meest kwetsbare gezinnen.

De studie “Energiearmoede. Welke definitie? Hoe ze meten?”⁵ die door de CWaPE wordt aangehaald, toont aan dat het niveau van het energiebudget van de gezinnen voornamelijk afhangt van de verbruikte volumes, die op hun beurt worden beïnvloed door twee factoren:

- De kenmerken van het gezin, met name de gezinssamenstelling, maar ook de bezetting van de woning (bijvoorbeeld: zijn er overdag bewoners aanwezig?,...)
- De kenmerken van de woning, voornamelijk de kwaliteit van de isolatie van de woning.

Deze studie erkent dat de meest kwetsbare gezinnen in dit opzicht sterk zijn benadeeld. Ze wonen immers meestal in de slechtst geïsoleerde woningen. Ze hebben ook minder middelen om te investeren in maatregelen om het verbruik te verminderen. Deze elementen impliceren, de facto, hogere verbruiksniveaus en dus, hogere facturen.

Volgens de CWaPE kan de toepassing van een maatregel van progressieve tarifiering voor gas dus het tegengestelde effect hebben van wat er werd beoogd.

- Op sociaal vlak kan het verbruik van de gezinnen met het laagste inkomen boven het “snijpunt”⁶ van de eenheidsprijscurven voor gas liggen. Ze zouden dus een stijging van de marginale energieprijs⁷ ondergaan, wat de facto, een stijging van de facturen met zich meebrengt.
- Op ecologisch vlak zouden de gezinnen met een hoog verbruik kunnen “overschakelen” op andere energietypes, zoals stookolie. Dat risico is ongetwijfeld minder groot in het

---

⁵ “La pauvreté énergétique. Quelle définition ? Comment la mesurer ?”, Université de Paris Sud II, Ute Dubois, oktober 2007 (www.grjm.net)

⁶ De grafieken van figuur 3 illustreren dit verschijnsel voor elektriciteit. De gezinnen met een verbruik dat boven het snijpunt van de verschillende curven ligt, zouden hun globale factuur zien stijgen ten opzichte van hun huidige facturen.

⁷ De marginale kost stemt overeen met de kost van de productie van een bijkomende eenheid.

Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De hoge penetratiegraad van aardgas, het grote aantal huurders en de frequentie van de verhuizingen zijn immers allemaal elementen die de motivering om te investeren in de overschakeling naar een ander energietype beperken.

Om die redenen is de CWaPE van mening dat de toepassing van een progressieve tarifiering voor gas geen goed idee is. Brugel is het volledig eens met deze analyse.

4.2.2 Elektriciteit

4.2.2.1 Algemene principes

Zoals bij gas, leidt de progressieve tarifiering voor elektriciteit “tot een iets hogere marginale prijs van de kWh dan in de huidige degressieve tarifiering, wat de verbruikers tot energiebesparingen zou kunnen aanzetten, hetzij door hun gedrag aan te passen, hetzij door meer performante elektrische apparaten aan te schaffen.”⁸

In tegenstelling tot wat bij gas het geval is, “beschikken de kwetsbare gezinnen meestal over minder elektrische huishoudapparaten en verbruiken ze meestal minder dan de begoede gezinnen. Een progressieve tarifiering is dus meestal in het voordeel van de kwetsbare gezinnen en kan dus als een sociale maatregel worden beschouwd.”⁹

4.2.2.2 Een REG-vergoeding

4.2.2.2.1 Principe CWaPE

Het algemene principe dat de CWaPE voorstelt om het tarief progressief te maken, is een REG-vergoeding die rechtstreeks aan de consumenten wordt betaald.

Deze vergoeding heeft tot doel de vaste term in de tarifiering op te heffen en zo het tarief progressief te maken.

In haar raming had de CWaPE vastgesteld dat de vaste term in vrijwel alle aanbiedingen in de markt minder dan 100 € bedroeg. Ze had bijgevolg geoordeeld dat een vergoeding van 100 € een goede uitgangsbasis was.

Volgens de CWaPE, “*kon deze vergoeding als een REG-vergoeding worden beschouwd omdat ze de rendabiliteit van de REG-investeringen en de motivatie voor energiebesparingen verhoogt [...]*”.

De REG-vergoeding zal de vorm van een ODV (openbare dienstverplichting) moeten aannemen opdat de kost ten laste zou komen van de DNB en in de tarieven zou kunnen worden geïntegreerd in verhouding tot het verbruik [...]. Globaal blijft de netto-ontvangst van de DNB onveranderd.”¹⁰

---

⁸ Voorstel CD-10f15-CWaPE-278 p. 3

⁹ idem

¹⁰ idem p. 8

4.2.2.2 *Hypothese van Brugel*

Brugel is het eens met de algemene principes van de CWaPE betreffende het principe van de REG-vergoeding.

We zijn echter van mening dat de berekening van het bedrag van de REG-premie onvoldoende rekening houdt met de evolutie van de tarieven in de geliberaliseerde markt. We zullen trouwens bepaalde mogelijke gevolgen analyseren van de toepassing van een dergelijke maatregel en van de evolutie van de efficiëntie van de maatregel in een inflatiecontext.

Bij de analyse en de toepassing van het voorstel van de CWaPE in de Brusselse context, stellen we bovendien vast dat de toepassing van een vergoeding van 100 € per leveringspunt het tarief niet specifiek progressief, maar enkel “constant”¹¹ maakt, namelijk dat de kost per energie-eenheid ongeveer identiek blijft en dit ongeacht het verbruiksniveau. Als dat het geval zou zijn, zouden de voordelen van de maatregelen op het vlak van REG aanzienlijk minder groot zijn.

Daarom zou het aangewezen zijn om in de hypothese voor de invoering van een progressief tarief, een hogere REG-vergoeding toe te passen. Om de verschillen in de progressiviteit van het tarief duidelijk te illustreren, hebben we simulaties gemaakt van de evolutie van de kosten per energie-eenheid in functie van het verbruiksvolume met toepassing van een REG-vergoeding van 100 € (voorstel van de CWaPE) en van 200 € (voorstel van BRUGEL, gegeven ter indicatie).

De simulaties werden gemaakt voor drie verschillende aanbiedingen die momenteel in de Brusselse markt beschikbaar zijn, namelijk:

- Het standaardaanbod dat standaard wordt toegepast (hetzij bijna 30 % van de huidige contracten in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest);
- Het goedkoopste aanbod in de markt;
- Het duurste aanbod in de markt;

De grafieken van figuur 3 hieronder tonen duidelijk de impact van de verschillende weerhouden opties voor deze simulatie.

De blauwe curven geven de kost per verbruikseenheid weer voor een bepaald verbruiksvolume voor de bovenvermelde aanbiedingen. We stellen duidelijk vast dat de kost per eenheid bijna is verdubbeld voor een afnemer die 500 kWh/jaar verbruikt in vergelijking met een afnemer die 6.000 kWh/jaar verbruikt.

De toepassing van een vergoeding van 100 € laat toe dit effect van degressiviteit van de prijzen te verminderen in functie van de verbruiksvolumes, maar maakt het tarief niet echt progressief (zie rode curve).

Daarentegen zijn de effecten van een vergoeding van 200 € (groene curve) op de progressiviteit van het tarief aanzienlijk. De kost per eenheid is laag voor afnemers met een

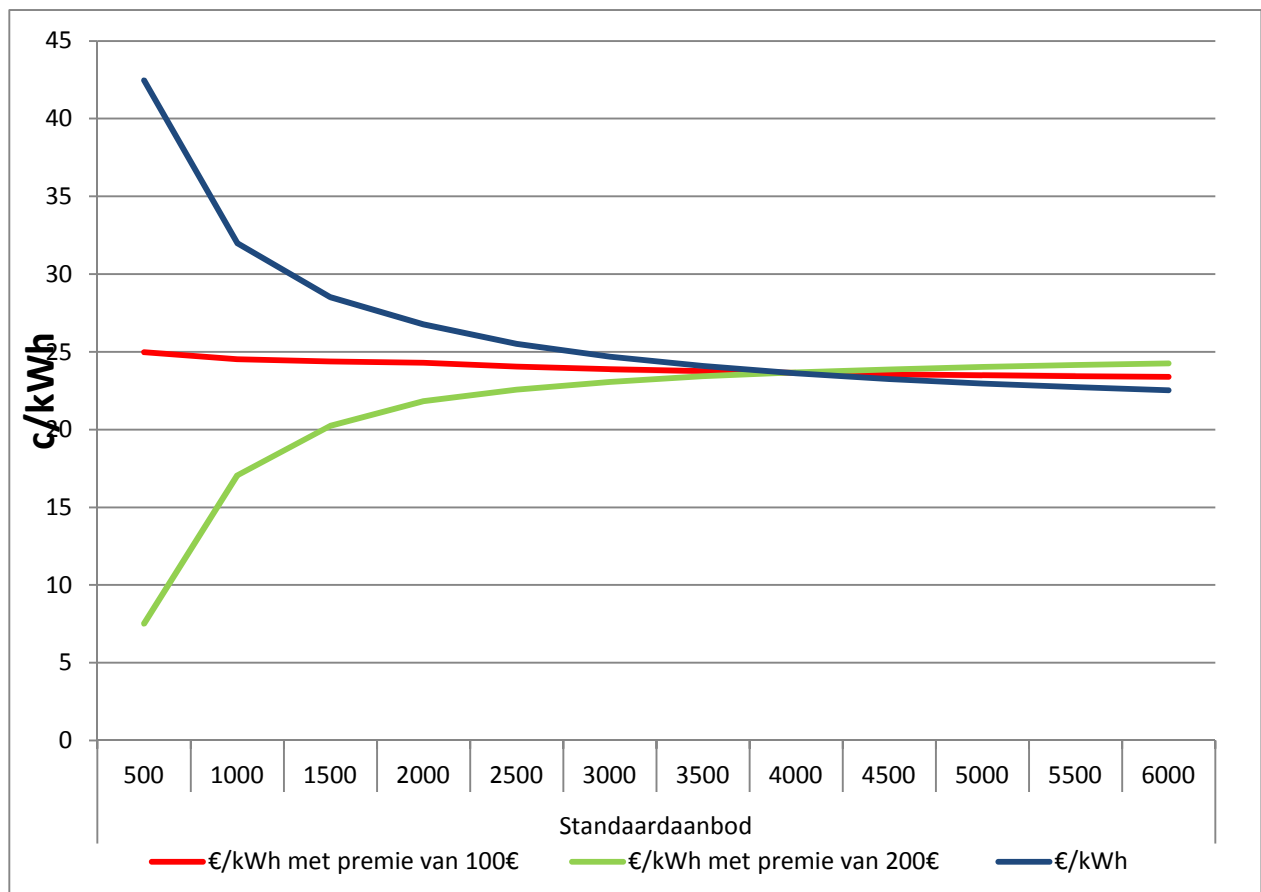

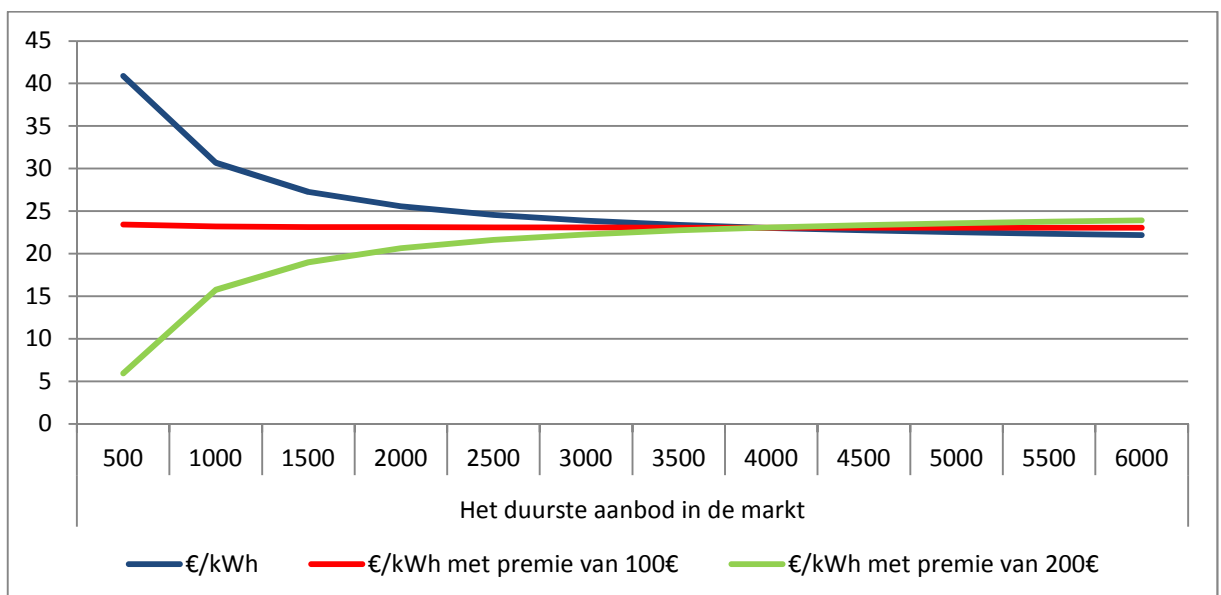
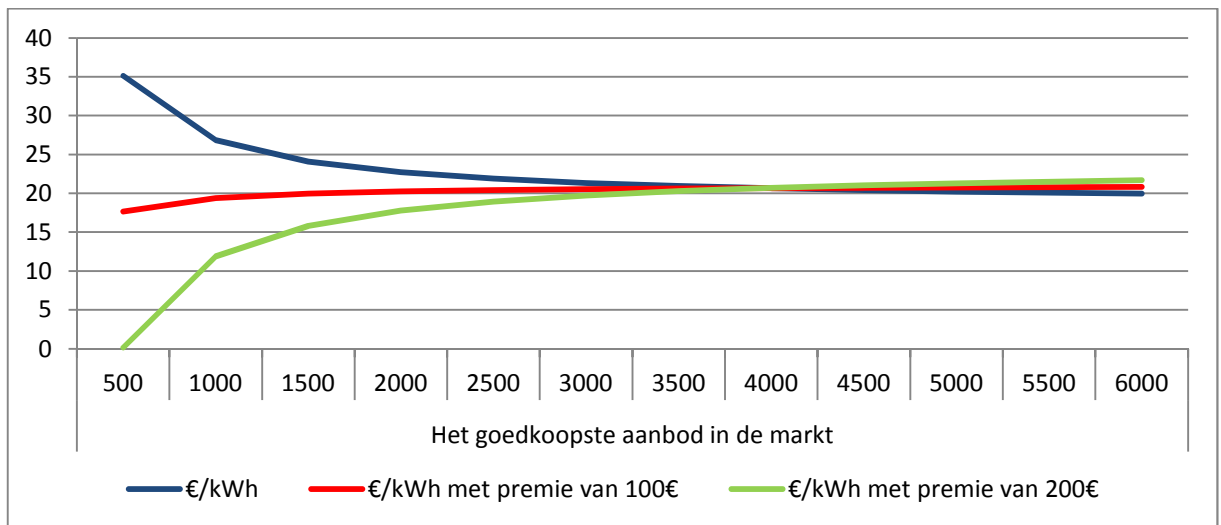
¹¹ Zie de grafieken van figuur 3

laag verbruik. De totale factuur van de kleine verbruikers zal dus veel lager zijn. Voor bepaalde aanbiedingen zou de kost per energie-eenheid voor de kleinste verbruikers bijna nul kunnen zijn, of zelfs negatief zoals blijkt uit de grafiek van het goedkoopste aanbod in de markt van figuur 3.

In het geval van een negatieve facturatie, zouden we een deelname van de verbruiker in de kosten van de ODV moeten overwegen als we een nuleffect op de ontvangsten van de DNB willen garanderen. Een afnemer die dankzij de toepassing van de REG-vergoeding een eindfactuur heeft die negatief of nul is, zou immers de facto niet meer bijdragen aan de financiering van de maatregel. Dit aspect zal besproken worden in het punt “Weerslag op de factuur van de eindklant – Tarifiering aan het minimum van de gridfee”.

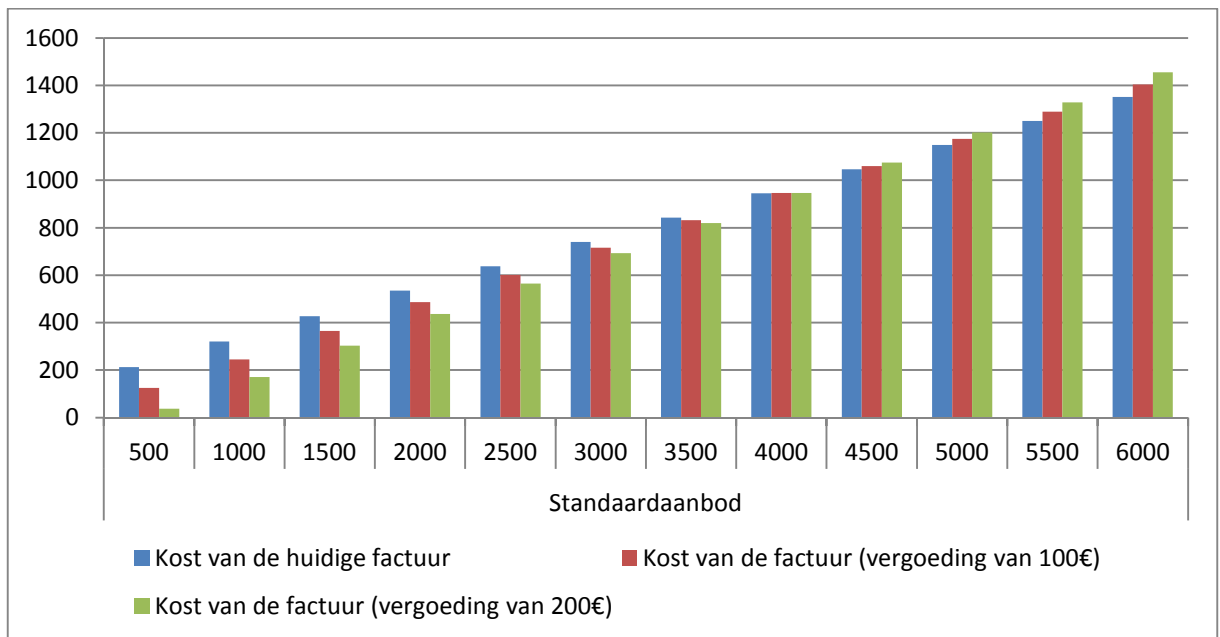
Figuur 3 Impact van een REG-vergoeding op de eenheidsprijscurven voor de 3 bovenvermelde aanbiedingen

Met deze analyse zien we duidelijk het belang van een hogere REG-vergoeding voor de invoering van een progressieve tarifiering. De kosten per verbruikseenheid liggen dan immers lager voor de kleine verbruikers dan voor de grootverbruikers. Bovendien zouden de gezinnen die minder dan 4.000 kWh/jaar verbruiken lagere facturen ontvangen dan momenteel het geval is.

Figuur 4 *Vergelijking van de evolutie van de jaarlijkse facturen in functie van het verbruiksniveau in €*

Brugel vestigt de aandacht op het feit dat hoe hoger het bedrag van de REG-vergoeding is, des te sterker het progressieve effect van het tarief zal zijn en hoe groter dus de efficiëntie van de maatregel, zowel op ecologisch als op sociaal vlak.

4.2.2.3 Begunstigden van de vergoeding

4.2.2.3.1 Principe CWaPE

In haar voorstel gaat de CWaPE uit van de hypothese waarin de REG-vergoeding uitsluitend zou worden betaald voor leveringspunten laagspanning (< 56kVA) die een hoofdverblijfplaats bevoorraden.

Er worden ook andere opties voorgesteld, zoals de uitbreiding van de REG-vergoeding tot alle laagspanningsklanten en/of alle huishoudelijke klanten.

4.2.2.3.2 Hypothese van Brugel

Brugel is van mening dat het voorstel van de CWaPE om de toepassing van de vergoeding uitsluitend te beperken tot de leveringspunten laagspanning die een hoofdverblijfplaats bevoorraden, de invoering van de maatregel aanzienlijk bemoeilijkt.

Brugel vindt dat het in de praktijk niet eenvoudig is om te bepalen wie er van deze vergoeding zal genieten op basis van dit criterium van hoofdverblijfplaats. De netbeheerder en de leveranciers kennen de samenstelling van de gezinnen niet en de toewijzing van de leveringspunten nog veel minder. Het zou dus bijna onmogelijk zijn om nauwkeurig te bepalen of een leveringspunt al dan niet van de REG-vergoeding moet genieten.

De onmogelijkheid om nauwkeurig te bepalen voor welke leveringspunten er een REG-vergoeding zou moeten worden betaald, bemoeilijkt de budgettering van de maatregel. Men zou de budgettering immers enkel kunnen baseren op een theoretische raming van het aantal hoofdverblijfplaatsen.

Bovendien moeten we ook rekening houden met de specifieke kenmerken van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest: in Brussel zou het grote aantal verhuizingen het risico van fouten verhogen, wat waarschijnlijk tot een verhoging van de kosten zou leiden, iets wat we moeten vermijden of tot het minimum beperken.

Om de invoering van de maatregel zoveel mogelijk te vergemakkelijken, stelt Brugel voor om een REG-vergoeding toe te kennen voor alle actieve leveringspunten laagspanning.¹² Deze maatregel zou dus betrekking hebben op alle laagspanningsklanten (YMR P<56kVA) en dit inclusief de kleine zelfstandigen.

Door de ODV toe te passen op alle actieve leveringspunten laagspanning, zou het gemakkelijker zijn om de kost van de maatregel te ramen en hem om te zetten in de gridfee.

4.2.2.4 *Evaluatie van de globale kost van de ODV en evolutie in de tijd*

4.2.2.4.1 *Principe CWaPE*

Volgens de CWaPE is het globale bedrag van deze REG-vergoeding betrekkelijk gemakkelijk te bepalen. Het volstaat om het aantal betrokken afnemers te vermenigvuldigen met het bedrag van de REG-vergoeding (100 €).

De CWaPE heeft deze budgetramingen opgesteld voor drie scenario's. De REG-premie wordt ofwel toegepast op:

- alle leveringspunten laagspanning;
- alle huishoudelijke afnemers;
- enkel de hoofdverblijfplaats van de huishoudelijke afnemers.

De cijferanalyses van de CWaPE houden enkel rekening met de derde hypothese, die het goedkoopst is, maar ook het moeilijkst te implementeren op administratief vlak.

De CWaPE voorziet een recuperatie van de ODV-kosten via de gridfee. In haar advies laat ze het aan de DNB over om te bepalen op welke wijze deze bedragen worden gerecupereerd.

4.2.2.4.2 *Hypothese van Brugel*

BRUGEL vindt het principe van het voorstel van de CWaPE interessant, maar is van mening dat er nog enkele preciseringen nodig zijn voor de implementatie ervan.

BRUGEL bevestigt dat één van de belangrijkste voordelen van het voorstel van de CWaPE, de gemakkelijke implementatie ervan is.

---

¹² Als we deze maatregel toepassen, bestaat het gevaar echter dat we leveringspunten krijgen met contract die openstaan zonder verbruik. Dit zou tot gevolg hebben dat de titularissen van deze leveringspunten een REG-vergoeding zouden ontvangen die gelijk is aan het bedrag van de vaste term zonder bij te dragen aan de "terugbetaling" van deze ODV via het gridfeeprincipe. We zullen verder in dit document zien dat Brugel voorstelt om geen hogere vergoeding toe te staan dan het bedrag van de totale factuur (principe van de compensatie voor groene stroom).

Het is namelijk gemakkelijk om het budget van de maatregel te ramen en het in de gridfee¹³ te integreren. Het budget is enkel gemakkelijk te ramen als we de ODV zonder uitzondering op alle leveringspunten laagspanning (huishoudelijk en professioneel) toepassen. Als we selectiever zouden moeten zijn in de keuze van de leveringspunten die van de REG-vergoeding zouden genieten, zou deze raming veel moeilijker worden.

In elk geval, als we de DNB een nulresultaat voor zijn ontvangsten willen garanderen, moeten we een “bonus-malus” systeem invoeren voor de distributietarieven dat het mogelijk zou maken om de tekorten te recupereren of de gerealiseerde winsten van een boekjaar in een ander boekjaar terug te betalen.

BRUGEL is van oordeel dat het totale budget van de maatregel ongeveer 62 miljoen € zou bedragen voor een vergoeding van 100 € en 124 miljoen € voor een vergoeding van 200 € per leveringspunt laagspanning.

Deze kost zou worden gefinancierd met een proportionele toeslag op de gridfee. Deze toeslag wordt op 0,025 c/kWh geraamd voor een vergoeding van 100 € en op 0,051 c/kWh voor een vergoeding van 200 €, hetzij het budget van de ODV gedeeld door de totale hoeveelheid energie die via het net van de distributienetbeheerder passeert.

4.2.2.4.3 *Impact van de vermindering van het verbruik op de grondslag van de DNB*

Eén van de beoogde effecten van de maatregel is het aanzetten tot vermindering van het energieverbruik. Deze vermindering van het verbruik kan een negatieve impact hebben op de ontvangsten van de netbeheerder. De exploitatiekosten van het net blijven immers vast, terwijl de hoeveelheid energie die via het net zou passeren, zou dalen.

Een daling van het verbruik zou dus een proportionele verhoging van het distributietarief impliceren.

Het lijkt ons ook evident dat de vermindering van het verbruik als gevolg van deze maatregel niet onmiddellijk plaatsvindt, maar gespreid in de tijd.

In de volgende simulaties wilden we een blik werpen op de nabije toekomst, rekening houdend met de impact van een vermindering van het verbruik op de gridfee, maar ook met een inflatie van de energieprijzen bij de commerciële leveranciers.

We hebben rekening gehouden met een verhoging van de gridfee van 10 % en een inflatie van de energieprijzen van 10 %. Deze stijgingen zijn slechts ramingen en zijn niet op concrete studies gebaseerd. Ze hebben als enig doel de impact van de REG-vergoeding te evalueren in een context van inflatie.

Voor deze ramingen hebben we dezelfde contracten genomen die we al eerder hadden gebruikt.

We hebben de curve van de huidige tarieven geïntegreerd (oranje curve in de grafieken).

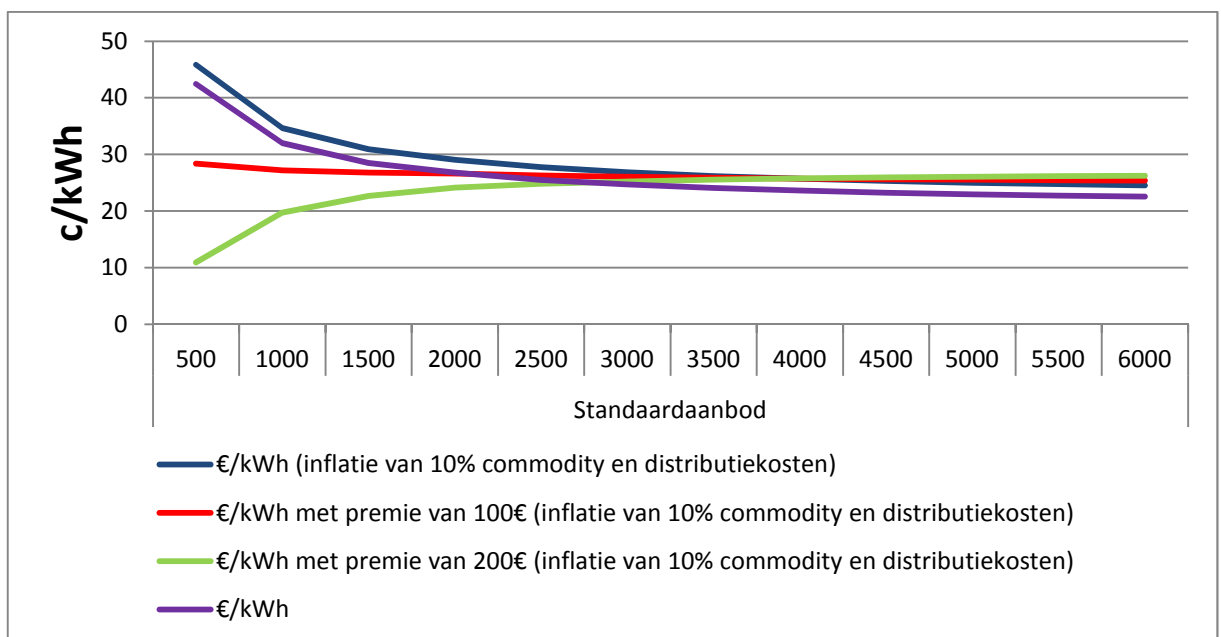
¹³ Er moet rekening worden gehouden met de eerder vermelde opmerkingen over de geregionaliseerde tariefbevoegdheden.

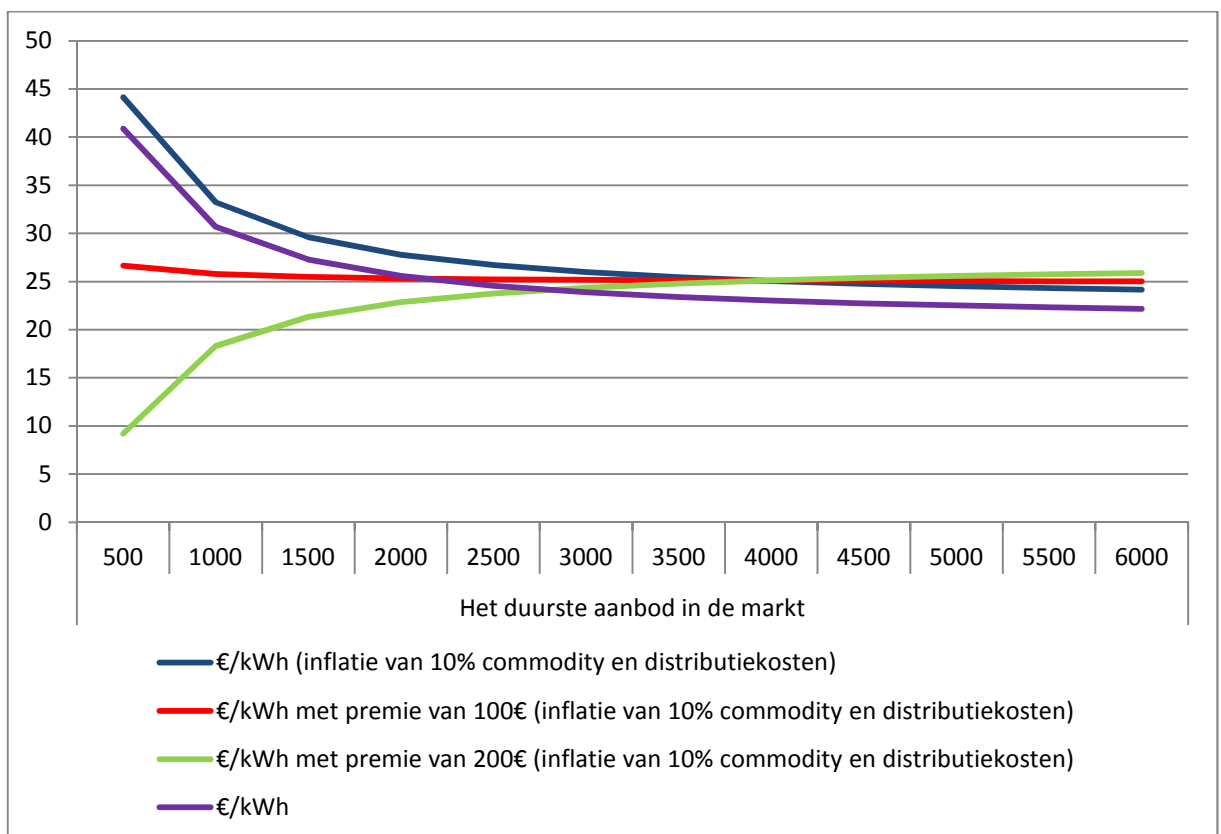
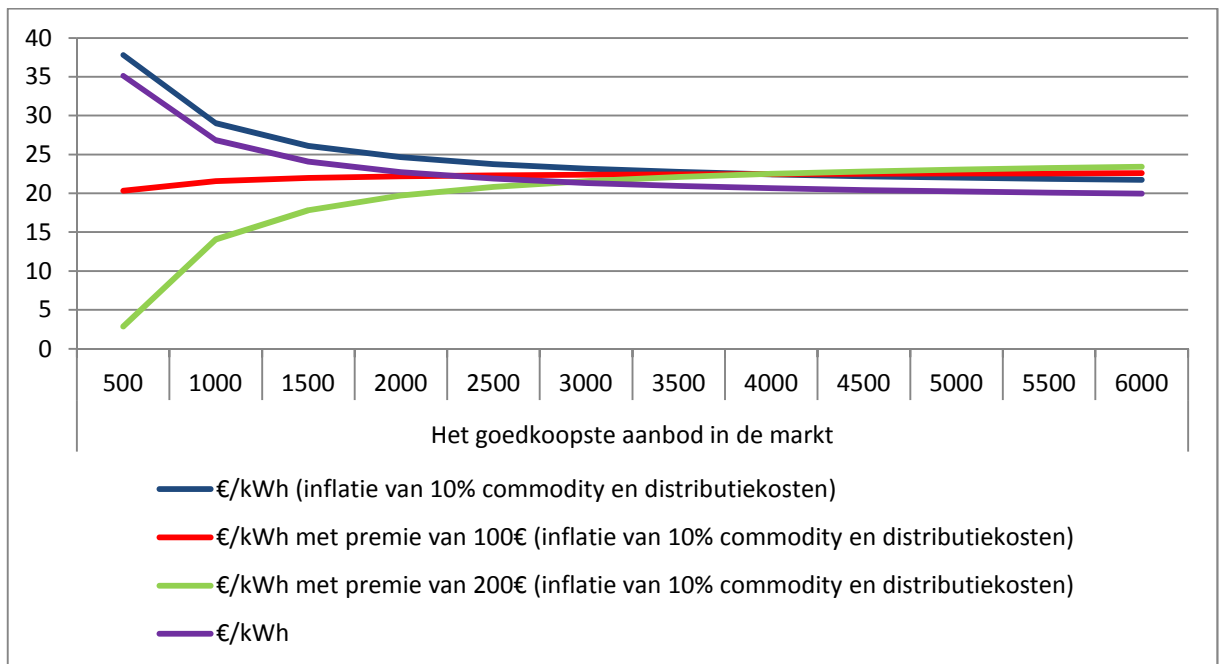

Hoewel we een algemene stijging van de energiekosten vaststellen, wat uiteindelijk logisch is in een context van inflatie, zien we dat de effecten van de toepassing van een aanzienlijke REG-vergoeding op de progressiviteit van de prijzen behouden blijven en dat dit dus een positieve impact blijft hebben voor de kleine consumenten.

Als we de lichtblauwe (vergoeding van 100 €) en groene (vergoeding van 200 €) curven vergelijken met de oranje curve (huidig aanbod) stellen we vast dat de kleine verbruikers nog steeds een lagere totale factuur zullen betalen en dit ondanks de inflatie van de tarieven.

Figuur 5 Impact van een REG-vergoeding op de eenheidsprijscurven voor de 3 bovenvermelde aanbiedingen met een inflatie van 10%

Brugel besluit hieruit dat de toepassing van een ODV REG om het tarief progressiever te maken, interessant zou blijven op middellange termijn.

Als we deze efficiëntie op zeer lange termijn willen garanderen, moeten we het bedrag van de vergoeding koppelen aan de inflatie van de prijzen.

4.2.2.5 *Weerslag op de factuur van de eindklant*

Om de invoering van de maatregel zo efficiënt mogelijk te maken en het perspectief van de huidige markt te behouden, zouden de commerciële leveranciers de REG-premie moeten opnemen in de eindfactuur die ze naar hun klanten sturen.

We moeten er tevens op toezien dat deze premie niet twee keer wordt betaald aan hetzelfde gezin, als gevolg van een verhuis bijvoorbeeld, en dat ze ook proportioneel wordt verdeeld over de periode van aansluiting op het net. De eenvoudigste manier om dit te bereiken is de premie te verdelen en ze maandelijks aan de gebruikers te betalen via de tussentijdse facturen. Op die manier zullen we dubbele betalingen vermijden voor de enen en geen betaling voor de anderen.

In haar advies stelt de CWaPE twee manieren voor om de kost van deze maatregel op de gridfee te boeken.

4.2.2.5.1 *Gelijkmatige doorrekening van de kost*

“Deze oplossing bestaat erin de kost van de ODV gelijkmatig te verdelen over alle verbruikte kWh”.¹⁴ Het gaat om de oplossing die BRUGEL voorstelt voor de toepassing van deze maatregel in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

De impact op het distributietarief wordt geraamd op 0.025 €/kWh als we een premie van 100 € toepassen of op 0.051 €/kWh voor een vergoeding van 200 €. Dit is een raming op basis van het huidige totale regionale verbruik. Deze bedragen zullen onvermijdelijk variëren in de tijd.

4.2.2.5.2 *Proportionele doorrekening*

Het is ook mogelijk om de kost van de ODV op een andere manier door te rekenen in functie van de verschillende gereguleerde tarieven.

De doorrekening van de prijs zou dus verschillen en afhankelijk zijn van het type meter en het bijbehorende tarief:

- Enkelvoudig uurtarief (normaal tarief);
- Tweevoudig uurtarief (tarief dag/nacht);
- Exclusief nacht (uitsluitend nachttarief).

BRUGEL heeft geen raming gemaakt van de impact op de gridfee voor deze optie omdat ze sterk kan worden beïnvloed door willekeurige keuzes (welke verhoudingen van de kost van de ODV zouden moeten worden betaald door de verschillende metertypes en hoe de kost

---

¹⁴ CWaPE, advies CD-10f15-CWaPE-278, p. 10

van de ODV proportioneel door te rekenen op de gridfee die voor deze metertypes wordt toegepast).

Brugel is voorstander van een gelijkmatige doorrekening om een evenwichtig effect op alle gezinnen te garanderen. Als we namelijk uitgaan van het principe dat de meest kwetsbare gezinnen minder belang hebben bij een meter met tweevoudig uurtarief dan andere gezinnen, dan zou het voor hen dubbel nadelig zijn dat de ODV zou worden doorgerekend in verhouding tot de toegepaste tarieven. In het voorstel van de CWaPE zouden de gezinnen met een meter met tweevoudig uurtarief de facto ook profiteren van een minder hoge doorrekening van de ODV op hun nachttarief.

Op technisch vlak blijft de maatregel mogelijk.

4.2.2.5.3 Tarifiering aan het minimum van de gridfee

Zoals we konden vaststellen in de grafieken van figuur 3, is het mogelijk dat, voor bepaalde commerciële aanbiedingen, de toepassing van een ODV REG de eindfactuur van de kleinste verbruiken zodanig vermindert dat het te betalen eindbedrag negatief is. In dit theoretische geval zou er een kredietnota naar de klant worden gestuurd.

De kredietnota's zouden een negatieve impact hebben op de financiering van de maatregel. De facto zouden de gezinnen die niet voldoende energie zouden verbruiken, niet bijdragen aan de financiering van de maatregel, maar zouden wel van de REG-premie genieten.

Voor BRUGEL moet er minimaal een systeem worden overwogen dat gelijkaardig is aan de "compensatie" die is voorzien voor de prosumenten, namelijk dat de eindfactuur niet minder dan 0 € kan bedragen. Als dat het geval zou zijn, zou de REG-vergoeding worden beperkt opdat het door de klant te betalen bedrag niet negatief zou zijn.¹⁵

4.2.2.6 Inachtneming van de gebruikers van elektrische verwarming

Volgens de ramingen van BRUGEL wordt de REG-maatregel nadelig voor de afnemers vanaf een verbruiksniveau van ongeveer 4.000 kWh/jaar.

Volgens de informatie van de Brusselse netbeheerder, bedraagt het gemiddelde verbruik van de afnemers met een meter met exclusief nachttarief (meestal gebruikt voor de bevoorrading van systemen van elektrische accumulatieverwarming) 9.363 kWh/jaar.

Het is dus duidelijk dat de gezinnen die zich met elektrische energie moeten verwarmen, zouden worden benadeeld door de maatregel.

Om dit nadeel tegen te gaan, ziet BRUGEL twee denkplaatjes:

- Ofwel de toepassing van een hogere REG-premie voor de gezinnen die zich uitsluitend met elektriciteit verwarmen. Dit brengt moeilijkheden met zich mee om de gezinnen die van deze REG-premie kunnen genieten, te identificeren;

---

¹⁵ Deze maatregel zou toelaten te vermijden dat klanten openstaande leveringspunten op hun naam behouden terwijl er bijna geen verbruik is op deze punten en dit enkel om van de REG-premie te genieten.

- Ofwel een andere proportionele doorrekening voor de meters met “exclusief nachttarief”. Dit garandeert helaas niet dat alle afnemers die zich geheel of gedeeltelijk met elektriciteit verwarmen, van de maatregel kunnen genieten.

4.2.2.7 *Inachtneming van de gezinssamenstelling en grote gezinnen*

We kunnen, intuïtief, afleiden dat grote gezinnen meer energie verbruiken dan de andere gezinnen. Het valt dus te vrezen dat de positieve effecten van de progressiviteit van het tarief op de laagste verbruiken niet gelden voor de gezinnen de grote gezinnen die meer energie verbruiken.

De studies over het verbruik van de gezinnen tonen allemaal aan dat één van de belangrijkste factoren die het energieverbruik beïnvloedt, het gezinsinkomen is. De sociaal-demografische gegevens beïnvloeden dit verbruik echter eveneens.

BRUGEL is niet in staat om het niveau van correlatie tussen de samenstelling van de gezinnen en hun niveau van energieverbruik aan te geven. Deze correlatie zou echter niet zo automatisch zijn als we misschien intuïtief zouden denken. De studie “Bepaling van de profielen van gezinnen voor een rationeler energieverbruik” preciseert bijvoorbeeld dat “een éénpersoonsgezin ongeveer 20 % meer energie verbruikt per persoon dan een tweepersoonsgezin”.¹⁶ Eén persoon meer in een gezin zou het energieverbruik van dit gezin niet zoveel doen toenemen. De correlatie tussen de omvang van het gezin en zijn energieverbruik neemt eerder af naarmate het aantal personen toeneemt die het gezin samenstellen.

We zullen er echter moeten op toezien dat de grootste gezinnen niet zouden lijden onder de effecten van de REG-premie.

4.2.2.8 *Inachtneming van de prosumenten*

Als we het principe van de compensatie toepassen, dat wordt voorgesteld in het punt “minimale tarifiering van de gridfee”, zou de impact van de ODV op de prosumenten nul zijn. Aangezien ze de facto al genieten van het compensatiesysteem¹⁷ voor hun energieproductie, kan hun factuur bijna nul bedragen en zou de REG-premie niet meer worden toegepast op het verschil tussen hun productie en hun verbruik en tegelijk de negatieve factuur voorkomen.

In het geval van een facturatie van minimaal de gridfee om de financiering van de REG-maatregel te garanderen, moeten we de vraag stellen van de deelname aan het beheer van het distributienet door de prosumenten. In een optiek van billijkheid moeten we, volgens BRUGEL, de prosumenten ook onderwerpen aan de facturatie van de gridfee voor het energiegedeelte dat ofwel werkelijk werd verbruikt, ofwel door het net passeert (wat gelijk is

---

¹⁶ “Détermination de profils de ménages pour une utilisation plus rationnelle de l’énergie”, Wallenborn, Rousseau, Aupaix, Thollier, Politique Scientifique Fédérale, p. 4.

¹⁷ Uitsluitend voor de zelfproducenten met fotovoltaïsche installaties van minder dan 5kWpiek.

aan de som van de geproduceerde energie en de zelf verbruikte energie). We doen opmerken dat de zelfproducenten momenteel enkel bijdragen aan de werkingskosten van het net ten belope van het verschil tussen hun verbruik en hun productie. Als de productie hoger ligt dan het verbruik, dragen ze niet bij aan de financiering van het net.

4.2.2.9 Invloed van de politieke keuzes

In de bovenvermelde punten (4.2.2.6 tot 4.2.2.8) heeft BRUGEL groepen van consumenten geïdentificeerd voor wie de toepassing van een negatieve vaste term op de gridfee belangrijke, hetzij nadelige gevolgen zou kunnen hebben (voor de gezinnen die zich hoofdzakelijk met elektriciteit verwarmen of de grote gezinnen), hetzij voordelige gevolgen zou kunnen hebben (prosumenten).

Het is niet de taak van BRUGEL om keuzes te maken in verband met de beste manier om deze groepen van consumenten te integreren in het kader van een maatregel ter bevordering van de progressieve tarifiering. Het komt de politieke overheid toe om te beslissen of er specifieke maatregelen moeten worden genomen om de negatieve of positieve impact op een bepaalde doelgroep te verzachten.

BRUGEL kan, op vraag van de Regering, verschillende scenario's bestuderen, evenals de impact ervan op bepaalde consumentengroepen.

De keuze van de toepassing van een REG-premie of een negatieve vaste term op het distributietarief zou gepaard moeten gaan met modaliteiten die een perfecte transparantie garanderen van de maatregel in de eindfacturatie van de klanten.

4.3 Mogelijke reactie van de leveranciers

De benaming van deze ODV zal duidelijk moeten zijn, opdat de verbruiker deze vergoeding op de factuur niet zou beschouwen als een korting die door de leverancier wordt toegekend. Dit veronderstelt dus een aanpassing van het facturatiemodel voor de leveranciers.

Op het niveau van het prijzenbeleid kunnen de leveranciers opteren voor 2 strategieën die ertoe zouden strekken de progressiviteit van het tarief te bevorderen of te beperken.

4.3.1 De progressiviteit van het tarief bevorderen

Als de leveranciers niets aan hun huidige aanbiedingen veranderen, zou de invoering van een progressieve tarifiering zoals ze hiervoor werd voorgesteld, het door de eindverbruiker betaalde bedrag progressief maken.

Anderzijds, als bepaalde leveranciers tarieven voorstellen die, op een globale manier (vaste vergoeding + proportioneel gedeelte) progressief zijn per verbruiksschijf, zou de progressiviteit worden versterkt. Deze oplossing is ongetwijfeld weinig waarschijnlijk.

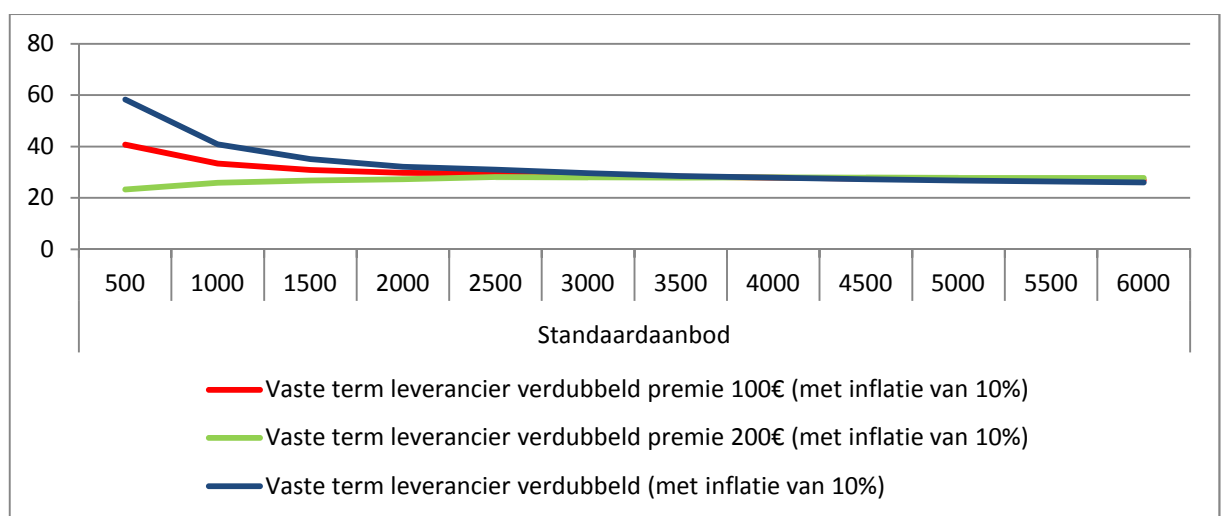
4.3.2 De progressiviteit van het tarief beperken

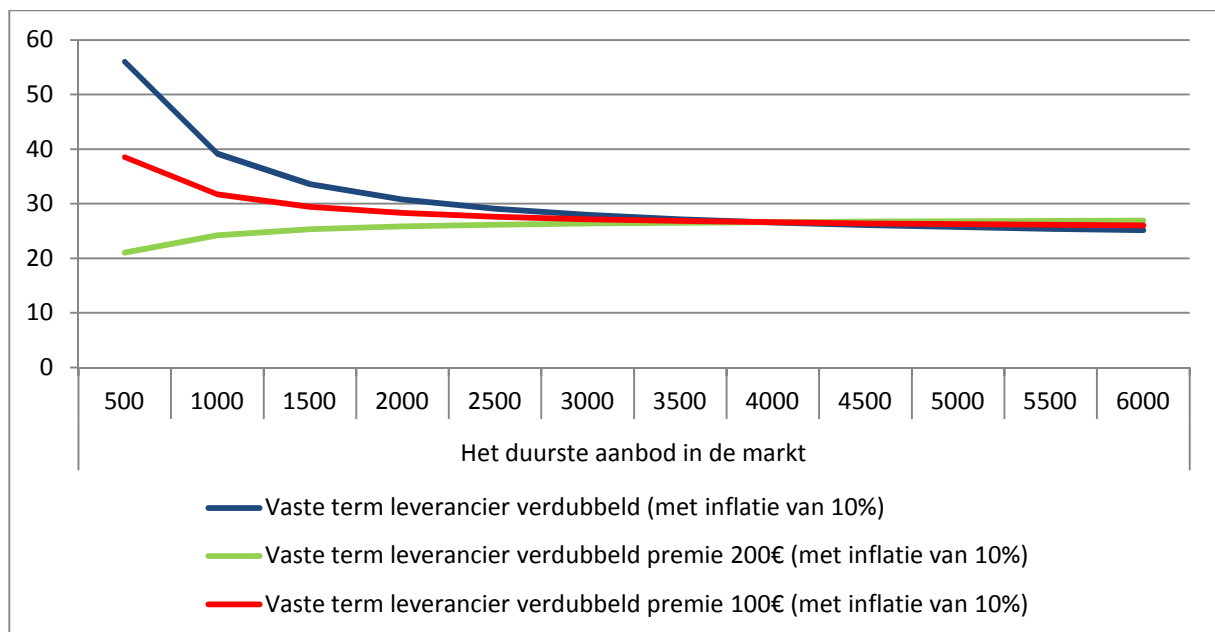
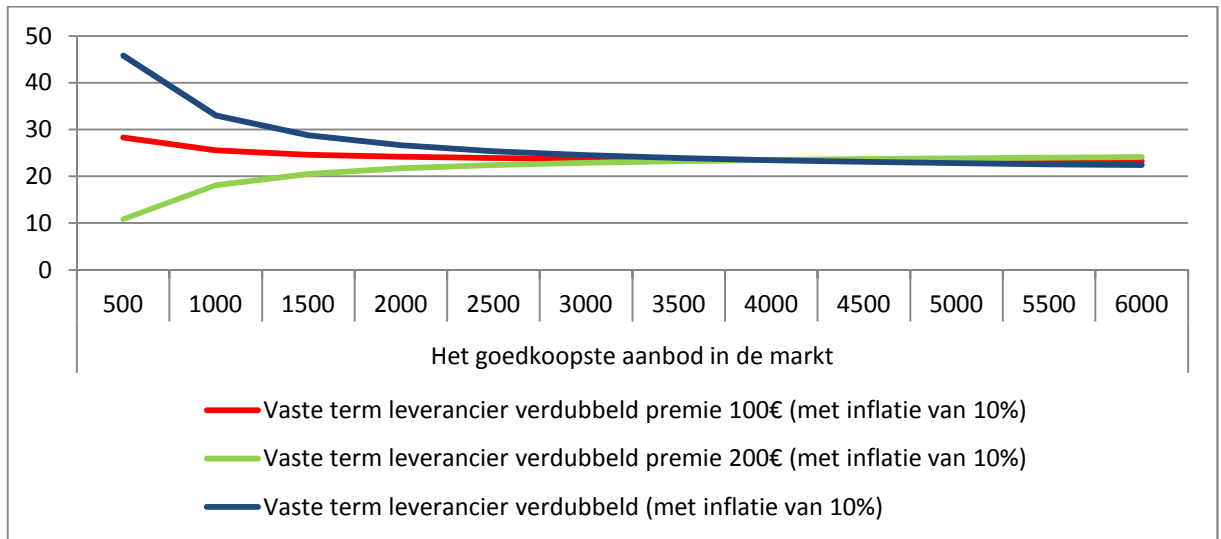
In tegenstelling tot het bovenvermelde punt, is het ook mogelijk dat de strategie van bepaalde leveranciers hen ertoe brengt de progressiviteit van de eindprijs voor de verbruiker te beperken.

De eerste strategie die een leverancier zou kunnen toepassen, bestaat erin de vaste term te verhogen door een verhoging van de prijs van de jaarlijkse vergoeding. Dit zou een direct effect hebben op de progressiviteit van het tarief.

De onderstaande grafieken tonen ons de effecten van een verdubbeling van de vaste term door de leveranciers. Dit tarievenbeleid zou de effecten van de REG-premie op de progressiviteit van het tarief teniet doen. Om het echter doeltreffend te maken in een geliberaliseerde markt, zou dit moeten gebeuren in overleg met alle leveranciers. Het lijkt ons dus weinig waarschijnlijk dat dit beleid door de commerciële leveranciers zal worden toegepast.

Figuur 6 Impact van een REG-vergoeding op de eenheidsprijscurven voor de 3 bovenvermelde aanbiedingen indien de leveranciers hun vaste term verdubbelen

Een ander alternatief om deze progressiviteit van het tarief te beperken (of zelfs te ongedaan te maken), zou erin bestaan de degressiviteit per verbruiksschijf te verhogen. De overgang van de ene naar een andere verbruiksschijf zou dan financieel interessant kunnen lijken en zou sommige verbruikers er misschien toe aanzetten om hun verbruik te verhogen.

5 Conclusies

5.1 Sociale en REG-gevolgen

De progressieve tarifiering via de toepassing van een REG-premie zou als gevolg hebben dat:

- De energiekost per verbruikseenheid minder hoog zou zijn dan de huidige kost voor elk verbruik dat lager ligt dan 4.000 kWh¹⁸ en hoger zou zijn voor verbruiken boven deze drempel.

De impact van deze progressieve tarifiering kan dus dubbel zijn:

- Een daling van de eindfactuur voor de kleinste verbruikers. Deze daling is aanzienlijk en constant in de tijd en dit, ondanks de stijging van de gridfee als gevolg van de doorrekening van de kost van de ODV hierop.
- Een belangrijke stimulans voor de vermindering van het verbruik voor de verschillende verbruikers. Door hun verbruik te beperken, zijn de gezinnen en de kleine zelfstandigen er zeker van dat hun energiefacturen lager zullen zijn. Dit effect zou investeringen kunnen bevorderen die energiebesparingen mogelijk maken, waarbij deze investeringen direct zouden kunnen worden gevaloriseerd.

BRUGEL herinnert eraan dat het bedrag van de REG-premie die aan de verschillende verbruikers wordt betaald, voldoende groot moet zijn om het tarief echt progressief te maken. Hoe hoger het betaalde bedrag is, des te efficiënter zal de maatregel zijn op sociaal vlak en op het vlak van energiebesparing.

5.2 Gevolgen voor de netbeheerder

Het totale budget van de toepassing van de ODV “REG-premie” is gemakkelijk te ramen en het is niet moeilijk om te bepalen welk bedrag op de gridfee moet worden doorgerekend.

Het is belangrijk op te merken dat deze doorrekening op de gridfee slechts mag gebeuren op voorwaarde dat de tariefbevoegdheden effectief naar de Gewesten zijn overgedragen. De invoering van een REG-vergoeding volgens het voorgestelde model overwegen zonder dat het huidige wettelijk kader wordt aangepast, lijkt ons gevaarlijk voor het globale evenwicht van het systeem.

Als de tariefbevoegdheden zijn geregionaliseerd, zou de DNB de bedragen zonder problemen moeten kunnen recupereren, zodat de maatregel geen invloed zal hebben op zijn financiële balans. De toepassing van een bonus/malussysteem zou bijkomende garanties bieden dat de ontvangsten van de netbeheerder niet door de maatregel zullen worden aangetast.¹⁹

---

¹⁸ Op basis van het standaardaanbod.

¹⁹ De raming van de doorrekening in het eerste boekjaar van de invoering van de maatregel zou vrijwillig licht kunnen worden overschat om een positief effect te garanderen op de financiering van de ODV bij de DNB.

Er moet echter worden opgemerkt dat het advies het voorstel in een perfecte theoretische context presenteert, namelijk zonder risico van niet-betaling. Dit risico van niet-betaling zou slechts moeten worden toegepast op de afnemers die rechtstreeks door de netbeheerder worden bevoorraad (beschermde afnemers en winterafnemers). In de Brusselse markt wordt het risico van niet-betaling van de gridfee immers ten laste genomen door de commerciële leverancier. Het risico is dus zeer beperkt.

5.3 Gevolgen voor de leveranciers

Een vermindering van het energieverbruik door de invoering van een progressieve tarifiering zou de winst van de energieleveranciers verminderen. Het risico bestaat dus dat bepaalde leveranciers de progressiviteit van de tarieven zullen beperken door hun verschillende tariefaanbiedingen aan te passen.

* *

*